

7/3193

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.15.0.APK.0.23.300-
Konu : Yazılı Soru Önergesi

1673

14047

Ankara

18 EKİM 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığının 21.07.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6502 sayılı yazısı.

Bursa Milletvekili Sayın Ertuğrul YALÇINBAYIR'ın tarafıma tevcih ettiği 7/3193-6560 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncu maddesi gereği EÜAŞ Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :

EK 1- Önerge Cevabı fot.
(3 sayfa)

EK 2- Bakanlar Kurulu Kar.fot.
(4 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği :

T.B.M.M.Bşk.

Bilgi :

Başbakanlık

**BURSA MİLLETVEKİLİ SN. ERTUĞRUL YALÇINBAYIR'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ SORU VE CEVAPLARI
7/3193-6560 ESAS No.lu**

SORU 1:

Bursa Orhaneli Termik Santralı Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesis (Tesis) ne zaman bitirilmiş ve çalıştırılmaya başlanmıştır?

CEVAP 1:

Orhaneli Termik Santralı Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesisinin geçici kabulü 09.04.1999 tarihinde yapılarak işletmeye alınmıştır.

SORU 2:

Tesisin kurulup çalıştırılması aralıksız sürmekte midir? Tesisin çalıştırılmasına ara verdiği zamanları ve ara verme süreleri ile ara verme nedenlerini açıklar mısınız?

CEVAP 2:

Orhaneli Termik Santralı Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesis, TEAŞ Genel Müdürlüğü tarafından ihale edilerek tamamlanan ve işletmeye alınan düzgün ve verimli çalışan kükürt arıtma tesislerinden biridir. Santral ünitesinden kaynaklanan arızalar meydana gelmediği sürece sistem çalışır durumda tutulmuştur. Ancak;

- a) Baca Gazı Arıtma Tesisine giren baca gazındaki toz emisyon miktarının (Baca Gazı Sözleşmesindeki değerlerin üstünde) yüksek olması,
- b) Türkiye Kömür İşletmeleri'nden alınan ve ana yakıt olarak kullanılan linyit kömüründeki kükürt miktarının zaman zaman yükselmesi,
- c) Baca gazı debisinin Baca Gazı Arıtma Tesisinin çalışma sınırlarının üstünde olması,

durumlarında, Baca Gazı Arıtma Tesis otomatik olarak devreden çıkmaktadır.

Yukarıda belirtilen nedenlerin dışında Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesis, halen yürürlükte olan ve 02.11.1986 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan "Hava Kalitesinin Korunması" Yönetmeliğinde belirlenen kriterlere uymak ve çevreyi korumak amacıyla çalışır durumda tutulmaktadır.

SORU 3:

Tesis çalışmadığı zamanlar termik santralin çalışması durdurulmuş mudur? Santral durdurulmamış ise bu eylemi "Orhaneli Termik Santralı'nın desülfürizasyon

tesisleri kurulup çalıştırılıncaya kadar faaliyetinin durdurulması zorunludur" şeklindeki Bursa İdare Mahkemesi'nin tüm derecelerden geçerek kesinleşen mahkeme kararına uygun mudur? Mahkeme kararının varlığına rağmen desülfürizasyonun çalışma şartını dikkate almadan santralı çalıştırmanın yasal dayanağı var mıdır? Tesis hangi karara dayanılarak çalıştırılmaktadır?

CEVAP 3:

Cevap 2'de belirtildiği üzere santral arızı haller dışında BGKA (Baca Gazı Kükürt Arıtma) tesisi ile birlikte çalıştırılmıştır. BGKA tesisinin devrede olmadığı dönemlerde zaman zaman santralin enerji üretimine, 16.05.1996 tarih, 96/3 sayılı Bakanlar Kurulu Prensip Kararına dayanılarak çevre ve insan sağlığını tehlikeye sokmayacak tedbirler alınmak suretiyle devam edilmiştir. Söz konusu karar Bursa ve yöresinin enerji ihtiyacını karşılamak üzere kurulmuş bulunan Orhaneli Termik Santralının çalışmaması halinde yörede işletme gerilimlerinin düşeceği, zaman zaman elektrik kesintilerinin olacağı, bunun ise milli ekonomiyi olumsuz etkileyeceği gerekçesiyle alınmıştır.

Ayrıca kararın alınmasında; Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesisinin sözleşmesinin imzalanarak yapımına başlanmış ve inşaat çalışmalarının sürmekte olması ve söz konusu tesisin tamamlanmasına kadar, santralin çevresinde kurulacak bir ölçüm ağından elde edilecek verilere bağlı olarak işletme yönteminde gerekli ayarlamaların yapılabileceği ve böylelikle çevreye herhangi bir zarar vermeden çalıştırılmasının mümkün olacağı kanaati etkili olmuştur. Orman Bakanlığı Ormancılık Enstitüsü ile birlikte yürütülmekte olan proje çerçevesinde de çevredeki bitki örtüsü üzerinde etkiler takip edilerek santralin çevreye zarar vermeden çalışmasının ayrıca kontrol edilebileceği hususu da bu kanaati güçlendirmiştir.

Diğer taraftan; söz konusu Bakanlar Kurulu Kararı ve Bursa İdare Mahkemesi Kararının gerekçesinde " Santralin desülfürizasyon tesisleri kurulup çalıştırılıncaya kadar" ifadesi yer almakta olup, anılan desülfürizasyon tesisleri tamamlanmış ve 09.04.1999 tarihinde geçici kabulü yapılarak işletmeye alınmıştır.

SORU 4:

Desülfürizasyon tesisinin çalıştırılması yeni bir yatırıma duyulan ihtiyaçtan ise bunun maliyeti nedir? Bu konuda yapılan çalışmalar nelerdir?

CEVAP 4:

Desülfürizasyon tesisinin çalıştırılması, yeni bir yatırıma duyulan ihtiyaçtan ziyade, 02.11.1986 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "Hava Kalitesinin Koruması" Yönetmeliğinde belirlenen kriterlere uymak ve çevreyi korumak amacına yöneliktir. Desülfürizasyon tesisinin çalıştırılmaması ise Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesisine arıtmak üzere giren baca gazındaki toz emisyon miktarının yüksek olması ve sözleşmesel değerlere getirilememesi durumunda söz konusu olmaktadır. Santralin elektrofiltrelerinin bakımlarının yapılmasına yönelik çalışmalar devam etmekte olup, kısa süre içerisinde ihale edilecektir.

SORU 5:

Tesisin mahkeme kararına rağmen çalışmasını çevre hakkını, yaşam hakkını tehdit eder nitelikte buluyor musuz?

CEVAP 5:

Santralin yapımının planlandığı yıllarda ülkemizde hava kirliliğine yönelik her hangi bir yasa ve yönetmelik bulunmadığından, santralin projelendirilmesi sırasında yapılan matematiksel modelleme çalışmaları dikkate alınarak baca yüksekliği 270 metre seçilerek santraldan yayılacak olan kükürt dioksit gazının yer seviyesindeki konsantrasyonunun çevreye zarar vermeyecek düzeyde olması sağlanmış, toz emisyonlarını azaltmak için elektro filtrelerle teçhiz edilmiştir. Dolayısıyla santralin BGKA tesisi olmadan çalıştırılmasının da çevresel açıdan kabul edilebilir olduğu, çevre ve insan sağlığı açısından yer seviyesi konsantrasyonlarının önemli olduğu dikkate alındığında çevre ve yaşam hakkını tehdit etmediği düşünülmektedir. Ancak, 02.11.1986 tarihinde yürürlüğe giren Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği emisyonlara sınırlama getirmiş olup, BGKA tesisinin yapımını zorunlu kılmıştır. Bunun üzerine BGKA tesisi TEAŞ Genel Müdürlüğü tarafından dış kredili olmak üzere 80 Milyon DM bedelle ihale edilmiş ve 09.04.1999 tarihinde devreye alınmıştır.

7/3193

196-284 / 2318

28.5.1996

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA

İLİ: 17/4/1996 tarihli ve B.15.0.ESM.0.01.03/715-A-1608/5855 sayılı yazınız.

Orhanlı Termik Santralının işletmeye alınması hakkındaki 16/3/1996 tarihli ve P.96/3 sayılı Bakanlar Kurulu Prensip Kararı ile ekinin sureti ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Adnan YARDIMCI
Başbakan A.
Müşavir Yrd.

Eki _____:

- 1- Prensip Kararı sureti
- 2- Eerekçe

P/ 96/3

BAKANLAR KURULU PRENSİP KARARI

Orhaneli Termik Santralının, ekli gerekçelerle, çevre ve insan sağlığını tehlikeye sokmayacak tedbirler alınarak işletilmesi; Bakanlar Kurulu'nca 6/5/1996 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MESUT YILMAZ
BAŞBAKAN

N. MENTEŞE Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.	R. SARACIOĞLU Devlet Bakanı	A. YILMAZ Devlet Bakanı	A. AKSU Devlet Bakanı
E. U. SOYLEMEZ Devlet Bakanı	E. ASIK Devlet Bakanı	Y. TORÖNER Devlet Bakanı	I. AYKUT Devlet Bakanı
A. GÖKDEMİR Devlet Bakanı	C. ÇİÇEK Devlet Bakanı	I. Y. DEDEBEX Devlet Bakanı	A. T. ÖZDEMİR Devlet Bakanı
O. ERKAN Devlet Bakanı	E. TARAHOĞLU Devlet Bakanı	M. H. DAĞLI Devlet Bakanı	M. ACAR Adalet Bakanı
M. C. ZUNCURLU Millî Savunma Bakanı	O. C. GÜNEY İçişleri Bakanı	E. CONENSAY Dışişleri Bakanı	L. KAYALAR Maliye Bakanı
T. TAYAN Millî Eğitim Bakanı	M. KECECİLER Bayındırlık ve İskan Bakanı	Y. AKTUNA Sağlık Bakanı	C. BARUTCU Ulaştırma Bakanı
I. ATILAN Tarım ve Köylere İşleri Bakanı	E. KUL Çalışma ve Soc. Cöv. Bak.	Y. EREZ Sanayi ve Ticaret Bakanı	H. H. DOĞAN Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
A. G. GÜNER Kültür Bakanı	I. SAYGIN Turizm Bakanı	N. ERCAN Orman Bakanı	E. ASIK Gençlik Bakanlığı

Dosya No.

GEREKÇE

Bursa ve yöresinin enerji ihtiyacını karşılamak üzere kurulmuş bulunan Orlaneli Termik Santralının çalışmaması halinde yörede işletme gerilimlerinin düşmesi ve zaman zaman da elektrik kesintileri kaçınılmaz olacaktır. Ayrıca santralin çalıştırılmaması ile yılda 1.5 milyar kw-saatlik enerji üretilenmemiş olacak, bu da milli ekonomiye gelen büyük bir katkının ortadan kalkmasına neden olacaktır.

Santralin çalışmaması ile ortaya çıkacak gerilim düşmeleri ve/veya enerji kesintileri nedeni ile pek çok sanayi tesisinin üretimlerini durdurmasının yanında, vatandaşın kullanmakta olduğu elektrikli ev aletlerinin dahi elden çıkması durumları ile karşılaşılabilir. Ayrıca hastanelerdeki elektrikli aletlerin çalıştırılmaması ve benzeri nedenlerle doğrudan halk sağlığını etkileyecek sonuçlarla karşılaşılabilir. Özellikle sanayi ve yerleşim birimlerinde elektrikle çalışan atıksu arıtma tesislerinin devreden çıkması sonucunda atıkların doğrudan alıcı ortama deşarjı dolayısı ile, Bursa ve civarındaki atıksu arıtma sistemlerinin sayısı ve sanayinin büyüklüğü gözönüne alındığında, büyük bir çevre kirliliğine neden olunacağı açıktır.

Santralin durması sırasında, bugünkü fiyatlarla yaklaşık 12 Trilyon T.L.'na mal olmuş bulunan santral tesis kısımlarının korozyon ve benzeri etkenlerle elden çıkmaması için büyük masraflar gerektiren koruma işlemlerinin itina ile sürdürülmesi gerekecektir. Esasen koruma işlemleri kısa süreli durmalar için etkin olup uzun sürede aynı derecede koruma sağlaması olasılığı düşüktür.

Santralin çevre sağlığı açısından alınan önlemler içinde tüm taraflarca tek eksiği olarak belirlenen Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesisinin sözleşmesinin imzalanarak yapımına başlanmış olması ve inşaat çalışmalarının sürmekte olduğu da dikkate alınarak, sözkonusu tesisin tamamlanmasına kadar, santralin çevresinde kurulacak bir ölçüm ağından elde edilecek verilere bağlı olarak işletme yönteminde gerekli ayarlamaların yapılması ve böylelikle çevreye herhangi bir zarar vermeden çalıştırılmasının mümkün olacağı kanaati hasıl

olmuştur. Esasen, Orman Bakanlığı Ormancılık Araştırma Enstitüsü ile birlikte yürütülmekte olan proje çerçevesinde; çevredeki bitki örtüsü üzerindeki etkiler takip edilerek santralin çevreye zarar vermeden çalışması ayrıca kontrol edilebilecektir.

Orhaneli Termik Santrali'nin kapatma kararında, yer seçimi, tesis, emisyon ve deşarj izinlerinin alınmamış olması karara esas olarak alınan hususlardan biridir. Ancak sözkonusu santrale ait:

- Yer seçimi izni : 24.6.1994
- Tesis izni : 13.9.1994
- Deşarj izni : 1.8.1994
- Emisyon izni : 20.10.1995;

tarihlerinde alınarak Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği ile Çevre Kanununun ilgili yönetmeliklerinin gerekleri yerine getirilmiştir. Santralin mahkeme kararı ile kapatılmış olması nedeni ile, İdarenin Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği uyarınca alınması gereken açılma ruhsatı için başvurusu mümkün olmuştur.

Kapatılma kararına esas alınan değer bir husus Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesisinin kurulması yönünde ciddi adımların atılmamış olmasıdır. Oysa bugün sözkonusu arıtma tesisinin yapımına başlanmış olup inşaatı devam etmektedir.

Bu durumda kapatma kararına esas alınan hususlarda aşamalar kaydedilmiş olduğu gözönüne alındığında ve Orhaneli Termik Santrali'nin işletmeye devam etmemesi halinde Bursa yöresi ve ülke ekonomisi yönünden büyük zararlar olacağı ve halk sağlığını tehlikeye sokacak dolaylı sonuçlar doğuracağı kanısı edinildiğinden, mevcut çevre koruma önlemleri ile gerekli çalışmalara devam edilerek santralin işletmeye alınmasına gerek görülmektedir.